

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

830

Vragen van het lid **Alkaya** (SP) aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over *het nieuws dat spitsreinen niet rijden vanwege het tekort aan verkeersleiders* (ingezonden 3 november 2021).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Weyenberg** (Infrastructuur en Waterstaat) (ontvangen 25 november 2021).

Vraag 1

Bent u bekend met het uitvallen van spitsreinen als gevolg van het tekort aan treinverkeersleiders op dinsdag 2 november 2021 op de trajecten Utrecht–Arnhem, Utrecht–Rhenen en Barneveld–Ede-Wageningen?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u aangeven hoeveel reizigers gemiddeld genomen gebruikmaken van deze trajecten tussen 7.00 uur en 9.00 uur?

Antwoord 2

NS heeft mij gemeld dat in de genoemde tijdsperiode circa 2.500 reizigers gebruik maken van de Sprinter tussen Utrecht en Rhenen. Voor de Intercity's tussen Arnhem–Utrecht gaat het volgens NS om circa 7.500 reizigers. Connexxion rijdt de treindienst tussen Barneveld en Ede-Wageningen en heeft mij geïnformeerd dat in de genoemde tijdsperiode gemiddeld genomen ongeveer 1.500 reizigers gebruik maken van dat traject.

Vraag 3

Hoe kan het dat op het uitvallen van deze spitsreinen niet is geanticipeerd door vervangend busvervoer in te zetten of andere vormen van vervoer aan te bieden, aangezien het tekort aan verkeersleiders niet nieuw is?²

¹ NOS.nl, 2 november 2021, Personeelstekort ProRail verstoort treinverkeer in midden van het land | NOS

² Rover.nl, 2 november 2021, Rover vraagt opheldering over gebrek treinvervoer Utrecht, Arnhem en Rhenen – Rover

Antwoord 3

Treinverkeersleiders zijn opgeleid voor specifieke baanvakken en kunnen elkaar niet zomaar op ieder baanvak vervangen. Als een dienst van een treindienstleider niet ingevuld kan worden, heeft dit dus gevolgen voor specifieke trajecten over die baanvakken. Dat betekent dat het zich lastig lang vooruit laat voorspellen welk(e) traject(en) dit gaat raken en waar vervangend busvervoer zou moeten worden ingezet. Connexxion heeft op woensdag 2 november van 7.00 tot 9.00 bussen ingezet tussen Barneveld en Ede-Wageningen. NS heeft mij geïnformeerd intensief te hebben onderzocht of zij op datzelfde moment tussen Utrecht en Arnhem en tussen Utrecht en Rhenen een vervangende busdienst kon opzetten. Dat is helaas niet mogelijk gebleken. Om op een druk intercity-traject zoals Utrecht–Arnhem alle reizigers in de spits met bussen te kunnen vervoeren zouden volgens NS al gauw meer dan 70 bussen per uur nodig zijn. Deze capaciteit aan bussen en chauffeurs is meestal niet op een dergelijke korte termijn beschikbaar en levert bovendien logistieke vraagstukken op, bijvoorbeeld over de haltering van de bussen nabij de stations en het effect op de verkeersdrukte. NS geeft aan ook nadrukkelijk de mogelijkheid te hebben onderzocht om een gedeeltelijke treinvervangende busdienst op te zetten, voor die reizigers die niet via Den Bosch konden omreizen. Mede vanwege de hoge verwachte vervoersvraag, de verkeerssituatie, en het benodigde aantal bussen en chauffeurs, bleek ook dit op de korte termijn operationeel niet haalbaar. In overleg met vervoerders heeft ProRail een tijdsschema afgesproken om hen eerder te informeren als er zicht is op een acuut bezettingsprobleem. De afspraak is dat ProRail de betreffende vervoerder(s) om 12:00 informeert en dat er om 15:30 gecommuniceerd wordt richting reizigers op welke trajecten er geen treinen rijden en dat zij de reisplanner(s) van de vervoerder(s) moet raadplegen voor een reisadvies. Op deze manier zorgt ProRail, ondanks de vervelende situatie, voor voorspelbaarheid voor vervoerders en reizigers.

Vraag 4

Acht u het veilig dat het omreisadvies van ProRail heeft geleid tot extreme drukte in de treinen op de alternatieve trajecten over Den Bosch?

Antwoord 4

NS heeft in hun communicatie naar de reiziger, middels een «rode regel» in de Reisplanner, de reiziger gevraagd om hun reis uit te stellen of om te reizen. NS laat weten dat de treinen op de alternatieve trajecten conform geplande lengte hebben gereden. Met name op het traject Den Bosch–Arnhem zijn de treinen in de ochtend druk(ker) geweest, waarbij er meerdere treinen zijn geweest waarin reizigers moesten staan. NS laat weten geen meldingen van onveilige situaties over deze treinen te hebben ontvangen. Het OV-protocol voorziet dat reizigers op een verantwoorde manier met de trein kunnen reizen. Het houden van 1,5 meter afstand in het OV in verband met COVID-19 is in het OV niet altijd mogelijk. Daarom is een mondkapje in het OV verplicht en worden reizigers in het algemeen opgeroepen drukte te vermijden en zo mogelijk buiten de ochtend- en avondspits te reizen.

Vraag 5

Wat gaat u doen om te voorkomen dat het tekort aan verkeersleiders leidt tot volgepakte treinen op het moment dat scherpere coronamaatregelen gaan gelden? Is het mogelijk om de drukte beter te spreiden?

Antwoord 5

Op het moment dat scherpere coronamaatregelen gaan gelden, ligt het in de lijn der verwachting dat dit zal leiden tot een afname van het aantal treinreizigers. Daarnaast voorziet het OV-protocol erin dat reizigers op een verantwoorde manier kunnen reizen (zie ook het antwoord op vraag 4). Om drukte te voorkomen zetten Rijk, regio en alle OV-partijen er in het algemeen op in om reizigers zo goed mogelijk over de dag en over de week te spreiden. Bijvoorbeeld door communicatie, maar ook door afspraken te maken met onderwijsinstellingen en werkgevers over hun inzet op hybride werken en het spreiden van aanvangstijden.

Vraag 6

Kunt u aangeven wat naast de geïntensiverde werving van verkeersleiders door ProRail, waarvan u ook melding heeft gemaakt in uw brief van 3 september 2021, wordt gedaan om het beroep van treinverkeersleider aantrekkelijker te maken?³

Antwoord 6

ProRail wil het vak van treindienstleider aantrekkelijker maken voor zowel nieuwe instroom als bestaande treindienstleiders.

Voor instroom van nieuwe mensen geldt:

- ProRail zet in op een persoonlijke aanpak om treindienstleiders te werven. ProRail benadert zelf geschikte mensen via LinkedIn, MonsterBoard en NationaleVacatureBank met een persoonlijk bericht om hen te interesseren in werken bij ProRail. Sollicitanten in het selectieproces begeleidt ProRail met steeds meer persoonlijk contact door het (strengere) selectieproces. Daarnaast investeert ProRail in doorlopende arbeidsmarkcommunicatie, campagnes en werkt ProRail met een regionale aanpak, specifiek voor posten met weinig sollicitanten.
- ProRail voert een continue online wervingscampagne via sociale media en ook regelmatig via andere mediakanalen. ProRail zet in op een persoonlijke aanpak om treindienstleiders te werven. Sinds een aantal jaar zet ProRail in op het vergroten van ProRail als werkgever voor net afgestudeerden. ProRail weet uit ervaring dat het werkt om jonge mensen vroeg te interesseren, hierdoor solliciteren de afgelopen jaren meer jonge mensen bij ProRail.

Voor behoud van mensen geldt:

- Binnen ProRail Verkeersleiding wordt sinds oktober 2021 een werkbelevingsonderzoek uitgevoerd waaruit mogelijke aanknopingspunten komen om het vakwerk en de werkomstandigheden van treindienstleiders en decentrale verkeersleiders verder aantrekkelijk te maken. De uitkomsten van dit onderzoek zullen worden vertaald naar praktische interventies die per omgaande zullen worden doorgevoerd. Dit onderzoek wordt volgens ProRail in goed overleg met de vakbonden uitgevoerd.
- ProRail gaat onderzoeken hoe de toekomstige invulling van de functie van treindienstleider en verkeersleider zich gaat ontwikkelen en hoe dit past als onderdeel van een integraal loopbaanpad. ProRail gaat dit vormgeven in gesprek met de medezeggenschap en de vakbonden.
- Alle verkeersleiders krijgen een vanaf 1 december een tijdelijke compensatietoeslag van 300 euro bruto per maand bovenop hun bestaande salaris vanwege het extra beroep dat op hen wordt gedaan.
- Verminderen van de werkdruk op drukke posten met onderbezetting door tijdelijk fulltime personeel van andere posten in te zetten.
- ProRail zet in om werkplekken fysiek aantrekkelijker te maken zodat mensen in een fijne omgeving kunnen werken.
- De voorgenomen samenvoeging van een aantal posten is uitgesteld. Dit leidde tot onrust en dreigend verloop van personeel. Samen met medewerkers gaan we kijken naar dit vraagstuk. Alleen de samenvoeging van de posten in Rotterdam en Kijfhoek gaat wel door omdat hiervoor uit veiligheidsoverwegingen duidelijke noodzaak bestaat.

Vraag 7

Heeft u vanuit uw positie als aandeelhouder met ProRail gesproken over mogelijkheden om de salariëring en arbeidsomstandigheden van treinverkeersleiders te verbeteren? Zo nee, bent u bereid om dit op korte termijn te doen?

Antwoord 7

Vanuit mijn rol als aandeelhouder vraag ik in het algemeen aandacht voor het strategische personeelsbeleid. De salariëring en arbeidsomstandigheden van personeel maken daar onderdeel van uit. Tijdens de aandeelhoudersvergadering van 19 november jl. heb ik opnieuw met ProRail over het strategische personeelsbeleid gesproken, in het bijzonder in relatie tot de verkeersleiding. Over de uitkomsten van de aandeelhoudersvergadering informeer ik uw

³ Kamerstuk 29 984, nr. 942

Kamer via een separate brief. ProRail heeft overigens begin november besloten de bestaande groep verkeersleiders een tijdelijke compensatietoelage te geven als blijk van erkenning en waardering voor het werk dat zij verrichten en de condities waaronder dat plaatsvindt. ProRail gaat onderzoeken hoe de toekomstige invulling van de functie van treindienstleider en verkeersleider zich gaat ontwikkelen (o.a. de functiewaardering) en hoe dit past als onderdeel van een integraal loopbaanpad. ProRail gaat dit vormgeven in gesprek met de medezeggenschap en de vakbonden.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Minhas (VVD), ingezonden 3 november 2021 (vraagnummer 2021Z19301).